

LIETUVIŲ KALBOS UGDYMO GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROJI DALIS

Požiūris, kad mokinių kalba privalu rūpėti visų dėstomųjų dalykų mokytojams ir kitiems pedagogams, - šių dienų mokyklos veiklos norma, įteisinta Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Švietimo įstatymais. Kaip ir visos kompetencijos, komunikavimo gimtąja kalba kompetencija sėkmingiausiai ugdoma tada, kai tampa visos bendruomenės rūpesčiu.

1. Per visų dalykų pamokas mokiniai turėtų mokytis tinkamai vartoti dalyko sąvokas, taisyklingai jas tarti ir užrašyti.

2. Mokiniais turėtų būti keliamas reikalavimas taisyklingai vartoti sakytinę ir rašytinę kalbą visų dalykų pamokose, nes jie turi plėtoti gimtosios kalbos pamokose pradėtus formuoti gebėjimus: kalbėti ir rašyti atsižvelgdami į tikslą ir adresatą, pasirinkti dalykiniam turiniui tinkamą raišką, taikyti teksto kūrimo ir suvokimo strategijas ir kt.

3. „Teigiamas požiūris į bendravimą gimtąja kalba – tai polinkis į kritišką ir konstruktyvų dialogą, estetinių savybių vertinimas ir noras jų siekti bei domėjimasis bendravimu su kitais. Tai reiškia kalbos daromo poveikio suvokimą ir būtinybę suprasti ir teigiamai bei atsakingai vartoti kalbą visuomenėje“ (Kompetencijų ugdymas. Metodinė knyga mokytojui).

II. MOKYKLOS VADOVŲ FUNKCIJOS

4. Mokyklos vadovai turi sudaryti reikiamas sąlygas, kad vadovaujamoje mokykloje būtų nuosekliai vykdomas Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymas.

5. Vadovai yra atsakingi už mokyklos viešųjų užrašų, tvarkomųjų dokumentų ir kitų skelbiamų tekstų kalbos taisyklingumą.

6. Sistemingai analizuoja, kaip pedagogai ugdo mokinių kalbą, kaip moko juos taisyklingai skaityti, kalbėti, rašyti, kaip tvarko mokyklos, klasės ir dėstomojo dalyko dokumentaciją ir kt.

7. Vertindami mokytojų ir kitų pedagogų darbą, mokyklos vadovai atkreipia dėmesį į gebėjimą puoselėti mokinių kalbos kultūrą, ugdyti meilę ir pagarbą gimtajam žodžiui.

III. MOKYTOJŲ FUNKCIJOS

8. Mokomąsias užduotis panaudoti kalbai ir mąstymui ugdyti, kreipiant mokinių dėmesį į kalbos nuoseklumą, logiškumą, planingumą:

8.1. pamokose ugdyti sakytinę mokinių kalbą (atsakymai į klausimus turi būti išsamūs, sakiniai taisyklingi; svarbu kalbėjimo intonacija, tonas; taisyklingai tarti garsus);

8.2. taisyti mokinių kalbos klaidas.

8.3. Informacinėse technologijose naudotis lietuviška aplinka.

9. Skatinti mokinius savarankiškai, rišliai ir taisyklingai reikšti mintis žodžiu ir raštu per visų dalykų pamokas:

9.1. Tiek lietuvių kalbos ir literatūros, tiek kitų dalykų pamokose privalu laikytis pagrindinių kalbinio raštingumo reikalavimų.

9.2. Taisant mokinių rašto darbus, ištaisyti ne tik atitinkamo dalyko, bet ir gramatikos, žodyno bei stiliaus klaidas.

10. Ugdyti kalbinę atsakomybę, kalbinę raišką, suvokiant tai kaip vieną iš prisistatymo viešoje erdvėje įvaizdžio elementų ir sklandžios komunikacijos pagrindą:

10.1. Kalbant, diskutuojant, rašant, pristatant savo darbus visose pamokose mokiniams siūloma argumentuoti remiantis kitų dalykų mokymosi patirtimi, mokyti tikslingai pasirinkti informaciją iš įvairių šaltinių, paaiškinti įvairių dalykų sąvokas, taisyklingai jas tarti ir rašyti, tinkamai pateikti citatas, nurodyti šaltinius.

IV. SĄSIUVINIŲ TVARKYMAS

11. Mokykloje vadovautis vienodais kalbos ugdymo reikalavimais:

11.1. Sąsiuviniai užrašomi taip:

*Ukmergės Antano Smetonos gimnazijos
I a klasės mokinio Petro Petraičio
lietuvių kalbos darbai*

*Ukmergės Antano Smetonos gimnazijos
I a kl. mok. Petro Petraičio
matematikos darbai*

11.2. Darbas sąsiuvinyje pradedamas:

11.3 Temos pavadinimu:

Justinas Marcinkevičius, jo gyvenimas ir kūryba
Šalutinių sakinių skyryba
Logaritminės nelygybės ir t.t.

11.3.1. Taškas po pavadinimu nededamas.

11.3.2. Konkretaus darbo nurodymai:

4 pratimas
23 uždavinys
227a
3 – 2

11.4. Kiekviena antraštė atskiriama tuščia linija, o toliau užduotis rašoma į kiekvieną eilutę.

11.5. Skaičiai rašomi romėniškais (XX a., III tomas, Grigalius XIII ...) arba arabiškais (1998 m., 1740 – 1796, 5 pav., ...) skaitmenimis.

11.6. Viename sąsiuvinyje negali būti kelių dalykų rašto darbų.

11.7. Dalyko mokytojui pageidaujant, paskutiniai sąsiuvinio puslapiai gali būti skiriami įvairioms pastaboms ar juodraštiniams skaičiavimams.

11.8. Trumpą apklausą, atsakymus į klausimus mokinys gali rašyti į lapelį. Jis turi būti su paraštėmis, reikiamo dydžio.

11.9. Pareiškimą, prašymą, pasiaiškinimą ir t.t. mokiniai rašo vadovaudamiesi reikalų raštų instrukcija.

V. KOMPIUTERINIO TEKSTO RINKIMO TAISYKLĖS

12. Įvedimo klavišas „Enter“ visuomet spaudžiamas pastraipos pabaigoje.

12.1. Kompiuteris pats ilgą tekstą skaido į eilutes — įvedimo klavišo eilutės gale spausti nereikia

12.3. Po skyrybos ženklų , : ; ? ! ... būtina padėti tarpą, o prieš juos tarpo nededame.

12.4. Niekada negalima dėti daugiau nei vieno tarpelio — jokiaje situacijoje!

12.5. Kabutes ir skliaustus skiriame tarpais tik išorėje. Viduje tarpų neturi būti.

12.6. Datose yra rašomi trumpi brūkšneliai, neskiriami tarpais. Tokiais pat brūkšneliais yra skiriamos dvi pavardės.

- 12.7. Ilgas brūkšnys neskiriamas tarpais. Yra rašomas naudojant intervalą.
- 12.8. Kai yra praleistas koks nors žodis (pvz. žodis „yra“), rašome ilgą brūkšnij ir išskiriame jį tarpais iš abiejų pusių. Toks pat brūkšnys yra naudojamas tiesioginėje kalboje.
- 12.9. Iš eilės einant dviem skyrybos ženklams, jų atskirti vieno nuo kito nereiki
- 12.10. Kai iš eilės eina trys skyrybos ženklai, dažniausiai yra sujungiami yra du pirmieji, o trečias ženklas yra atskiriamas.
- 12.11. Po dvitaškio tarpas yra dedamas VISUOMET, nesvarbu, kas po jo eina.
- 12.12. Lietuviški rašmenys: („Alt“ naudojamas kairysis)
- Lietuviškas brūkšnys — „Alt“ + 0151
 - Brūkšnys – „Alt“ + 0150
 - Apatinės kabutės „ „Alt“ + 0132
 - Viršutinės kabutės “ „Alt“ + 0147
 - Daugtaškis ... „Alt“ + 0133

Taisyklingų sakinių pavyzdžiai:

1. Saldainiai „Kopos“ man yra patys skaniausi. Kiti saldainiai (išskyrus šokoladinius) man nepatinka.
 2. Šiandienos data: 2020-09-06.
 3. Šiandien — birželio 24-oji.
 4. Jos profesija yra buhalterė-kasininkė.
 5. Mieste buvo pastatytas naujas pastatas: muziejus-akvariumas.
 6. Mano mokytoja yra Marija Ruigytė-Kneižienė.
 7. Penktos pamokos trukmė: 12:00–12:45.
 8. Katės sveria 4–5 kg.
 9. Renginys vyks 1–2 valandas.
 10. Vilkas — žvėris, gyvenantis miške.
 11. Mėgstamiausių dainų pavadinimai: „3 milijonai“.
-